

TAYVAN ÜLKE PROFİLİ

Hazırlayan
Mustafa YAVUZ
2007

T.C.
Başbakanlık
Dış Ticaret Müsteşarlığı
İhracatı Geliştirme Etüd Merkezi

TAYVAN

Temel Sosyal Ekonomik Göstergeler

Nüfus	: 22,8 milyon (2005 sonu)
Dil	: Mandarin, Çince, Taiwan dilleri (Hakka ve Güney Fukienese lehçeleri)
Din	: Budizm
GSYİH	: 345,9 milyar \$ (2005)
GSYİH/kışı	: 14309 \$ (2005)
Büyüme Oranı	: %4,1 (2005)
İhracat	: 190,7 milyar \$ (2005)
İthalat	: 172,4 milyar\$ (2005)
Enflasyon Oranı	: %2,3 (2005)
Para Birimi	: 1\$=32,18 Yeni Tayvan Doları (NT\$) - 2005 ortalaması
Yüzölçümü	: 36 179 km ²
Başkent	: Taipei (2 616 000)
Başlıca şehirleri	: Koahsiung (1 511 000), Taichung (1 033 000), Tainan(756 000)

Temel Ekonomik Göstergeler

	2001	2002	2003	2004	2005
GSYİH (milyar ABD\$)	291,7	294,8	299,8	322,2	345,9
Reel büyüme(%)	-2,2	4,2	3,4	6,1	4,1
Enflasyon (ort.; %)	0,0	-0,2	-0,3	1,6	2,3
Nüfus (milyon)	22,3	22,5	22,5	22,5	22,6
İhracat (fob, milyar\$)	122,1	129,9	143,4	173,2	190,7
İthalat (fob, milyar\$)	102,2	105,7	118,5	157,0	172,4
Cari İşlemler dengesi (milyar \$)	18,2	25,6	29,3	18,5	16,2
Döviz kuru (ort.,NT\$:ABD\$)	33,81	34,58	34,42	33,43	32,18

Kaynak: EIU The Economist Intelligence Unit -Taiwan Country Report August 2006

Genel Ekonomik Durum

1949 yılından bu yana Çin Halk Cumhuriyeti'nden bağımsız bir ülke olarak varlığını sürdüren Tayvan, uygulanan başarılı ekonomik programlar sayesinde mucizevi olarak nitelendirilen bir gelişme göstermiştir. Bugün, hizmetler sektörünün ülke ekonomisi içindeki artan önemi açısından gelişmiş bir ülke olarak değerlendirilen Tayvan, ekonomik büyümesinin hızı açısından da gelişmekte olan ülkeler içinde yer almaktadır. 1949 yılından önce, özellikle şeker ve pirince dayalı tarım temelli bir ekonomiye sahip olan ülke, Kore Savaşı nedeniyle ABD'den gelen büyük miktardaki yardımlar ve yapılan arazi reformları sayesinde elde edilen tarımsal üretim fazlasını, sanayileşme amacıyla kullanmıştır. Böylece 1952-1960 yılları arasında endüstriyel üretim yaklaşık %240 yükselmiş ve sürdürülen ihracata yönelik sanayileşme programları başarı sağlamıştır. Ancak, 1980'li yılların başında dünya piyasalarında rekabete imkan verecek şekilde ucuz, düşük katma değerli ve emek yoğun tüketim mallarının kitle üretiminde zorluklarla karşılaşmış, bunun üzerine başta elektrikli ürünler ve kimyasallar olmak üzere, sermaye ve teknoloji yoğun endüstrilerde üretime yönelinmiştir. 1990'larda birçok emek-yoğun üretim yapan Tayvan firması, üretim merkezlerini ucuz işgücünün olduğu Çin'e kaydırmıştır.

Projeksiyon Özeti (% değişme)

	2004 a	2005 a	2006 b	2007b
Reel GSYİH Büyümesi	6,1	4,1	4,0	4,2
Enflasyon (ort.)	1,6	2,3	1,9	1,4
İşsizlik oranı (%)	4,4	4,1	3,9	3,8
İhracat (fob, milyar ABD\$)	173,2	190,7	207,4	217,3
İthalat (fob, milyar ABD\$)	157,0	172,4	191,9	201,9
Cari işlemler (milyar ABD\$)	18,5	16,2	13,2	14,8
Döviz kuru (ort. NT\$:ABD\$)	33,43	32,18	32,05	30,84

a Gerçekleşen b EIU tahmini

Kaynak: EIU The Economist Intelligence Unit Taiwan Country Report August 2006

Sektörler

GSYİH'nin Sektörel Dağılımı (2005)

SEKTÖRLER	(%)
İmalat sanayi	24,6
Bankacılık, sigorta ve emlakçılık	19,2
Ticaret	18,2
Kamu hizmetleri	11,3
Nakliyat ve haberleşme	6,7
Tarım, ormancılık ve balıkçılık	1,8

Kaynak: EIU The Economist Intelligence Unit -Taiwan Country Report August 2006

1980'lerin ortalarından itibaren imalat sektörünün GSYİH içindeki payı 1/2'den 1/3'e düşmüştür. Hizmetler sektörünün payı ise %50'nin altından %65'ler civarına yükselmiştir.

1990 sonrasında ise, Tayvan ekonomisi 1970 ve 1980'li yıllarda olduğu kadar çarpıcı büyüme oranlarına ulaşmasa da, 1996-2000 yılları arasında yılda ortalama %5,8 büyüme sağlamıştır. 2001 yılında ABD ekonomisindeki durgunluk nedeniyle Tayvan ekonomisi %2,2 küçülmüştür. 2002 yılında ekonomi %4,2 büyümüştür ve 2003 yılında da %3,4 büyümüştür. 2004 yılında ivme kazanan büyüme %6,1 seviyesinde gerçekleşmekle birlikte

2005 yılında büyüme oranı %4,1'e düşmüştür. 2006 ve 2007 yıllarında sırasıyla %4 ve %4,2'lik büyüme oranlarının yakalanması beklenmektedir.

2005 yılında cari fiyatlarla GSYİH'nin %24,6'sını oluşturan imalat sektörü, Tayvan'ın ekonomik başarısının kaynağıdır. Halen ülke ihracatının çok büyük bir bölümünü bu sektör ürünleri oluşturmakla beraber, sektörün GSYİH'daki payı yavaş yavaş azalıp yerini büyüyen yüksek katma değerli hizmetler sektörüne bırakmaktadır. 1989 yılında GSYİH'nin %34,6'sını imalat sektörü oluşturuyordu. Hizmetler sektörü içerisinde bankacılık, sigorta ve emlakçılık işlemleri 2005 yılında GSYİH'nin %19,2'sini oluşturmaktadır. İmalat sektöründe, son yıllarda elektronik parçaların üretimi artarken bu parçaları içeren tüketim mallarının üretimi düşme eğilimi göstermiştir. Bu durum, aynı zamanda, Tayvan'da yüksek katma değerli mallar üreten endüstrilerin gelişmekte olduğunun bir göstergesidir.

Tayvan'ın imalat sektöründe, bilgisayar ve enformasyon teknolojisi, otomotiv ve petrokimyasallar ön plana çıkmaktadır. Ülke, dünya bilgisayar donanımlarının 1/5'ini üretmekte ve bu alanda dünyada Japonya ve ABD'nin arkasından gelmektedir. Ayrıca Tayvan artık geleneksel olarak sürdürdüğü yabancı firma markalarına parça sağlama uygulamasını terketmeye başlamış, bunun yerine kendi adı ve markası ile bilgisayar sistemleri üretme yolunda atılımlar yapmıştır. Ülkede özellikle cep bilgisayarı, PC, ve CD-Rom üretimi önemli düzeydedir. Günümüzde bilgisayar parçası üretiminde yaklaşık bir düzine kategoride Tayvan dünya lideridir. Ayrıca dünya diz üstü bilgisayar üretimi ve masaüstü bilgisayar üretiminde de önemli bir paya sahiptir.

Petrokimyasalların üretimi de, özellikle polietilen ve propilen ihracatı sayesinde 1990'lı yıllarda artmıştır. Hükümet petrokimya sanayisini stratejik sektör olarak belirlemiştir. Kimyasal ürünler sanayi üretimi 1993-2004 yılları arasında yıllık ortalama %8 büyümüştür.

1950'li yıllarda ihracatın başlıca kaynağı olan tarım sektörü, 1990'larda Tayvan için önemini yitirmiştir. 1960 yılında GSYİH'nin %28,5'ini oluşturan tarım sektörünün payı ormancılık ve balıkçılık dahil, 2005 yılında %1,8'e düşmüştür. Toplam işgücünün yaklaşık %8'i bu sektörde çalışmaktadır. Bununla birlikte, ülke gıda bakımından kendi kendine yeterlidir.

1989 yılına kadar süren bir yükselişin ardından, inşaat sektörü özellikle sermaye yetersizliği nedeniyle önemli sorunlar yaşamaktadır. 2004 yılında GSYİH'nin %1,7'sini oluşturan sektörde istihdam da düşmektedir.

Nüfus ve Doğal Kaynaklar

2005 sonunda 22,8 milyon kişiye ulaşan Tayvan nüfusu, km² başına ortalama 630 kişi ile, dünyada nüfus yoğunluğu en yüksek olan ülkelerden birisidir. Yıllık nüfus artış hızı 1960 yılında %3,5 düzeyinden 1970 yılında %2,4'e ve 1980 yılında %1,9'a düşmüştür. 1991 yılından beri yıllık nüfus artış hızı %1'in altında kalmıştır.

1960'lı yıllarda Tayvan'ın gelişmeye başlamasıyla birlikte bir çok kalifiye çalışan ABD gibi gelişmiş sanayi ülkelerine göç etmiştir. 1980 ve 1990'lı yıllarda Tayvan'ın özellikle yüksek teknoloji sektöründe cazip iş fırsatları sunması neticesinde bu beyin göçü tersine çevrilmiştir. Buna karşın son yıllarda yeni bir göç dalgası ortaya çıkmıştır. Tayvanlılar giderek artan bir oranda adayı terkederek Çin'e çalışmaya gitmektedirler. Resmi olmayan tahminlere göre sadece Şangay çevresinde 400000 Tayvanlı yaşamaktadır. Hong Kong'un kuzeyindeki Guangdong eyaletinde de çok miktarda Tayvanlı yaşamaktadır.

Ülkenin en önemli kentleri Taipei, Kaohsiung, Taichung, Tainan ve Keelung'dur. Adanın

kuzeyinde yer alan Taipei, politika, finans ve ticaret merkezidir. Kaohsiung ise, önde gelen sanayi kentlerinden biri olmanın yanı sıra, dünyanın en modern ve işlek limanlarından birinesahiptir.

Toplam yüzölçümünün sadece ¼'ü ekime elverişli olan Tayvan'da, su dışındaki doğal kaynaklar oldukça sınırlıdır. Doğu sahillerinde önemli miktarda mermer ve dolomit bulunurken az miktarda da altın, bakır, petrol, doğal gaz ve kömür rezervleri vardır; ancak bunların hiçbiri yurtiçi ihtiyacı karşılamaya yeterli değildir. Ayrıca ülke içi petrol, doğal gaz ve kömür rezervlerini işletmek ekonomik değildir.

Altyapı

Ulaşım: 1991-1996 6 Yıllık Ulusal Kalkınma Planı dahilinde hükümet, Tayvan'ın ulaşım ve haberleşme altyapısını yenileyip geliştirmeyi amaçlamıştır, ancak finansman güçlükleri, pek çok projeye engel teşkil etmiştir. Bununla birlikte, ülkede ciddi bir ulaşım sıkıntısı yoktur.

Son 10 yılda, firmaların taşımacılık için karayolunu tercih etmeleri nedeniyle demiryolu ile taşınan yük oranı azalmıştır. Ülkenin başlıca 4 limanı olan Kaohsiung, Keelung, Hwalien ve Taichung içinde Kaohsiung en önemlisidir. Toplam kargonun yarısından fazlası bu limandandır. 1998'de liman işlemlerinin özelleştirilmesinden sonra verimlilik önemli ölçüde artmıştır. Bu güney limanı Hong Kong ve Singapur'dan sonra dünyada üçüncü büyük konteynır limanı haline gelmiştir. Ülkede Chiang Kai-shek International ve Kaohsiung havaalanları uluslararasıdır. Chiang Kai-shek Havaalanı'nın 2. Terminali 2000 yılı Temmuzunda açılmıştır. Yılda 17 milyon kişilik kapasiteye ulaşan bu havaalanına üçüncü bir terminal yapımı da düşünülmektedir.

Haberleşme: Mart 2000'de sabit telefon sistemi hizmetinde tekeli kaldırmış ve yeni firmaların bu alana girmesine olanak sağlamıştır. Mobil telefon sistemi de ülkede en hızlı büyüyen alanların başında gelir. Artan rekabet ve düşük fiyatlar neticesinde 1997'de %6,7 olan kullanma oranından 2003 sonunda %111'e yükselmiştir. Ülkede internet geniş bant bağlantı abonelerinin sayısı 2004 yılı sonunda 10,3 milyonu geçmiştir. Bu rakam % 53,8 penetrasyona denk gelmekte ve Güney Asya'da Güney Kore'den sonra ikinci sırada yer almaktadır. Toplam internet abone sayısı 13.8 milyon adet olup nüfusun %60.8'ine karşılık gelmektedir. Yaklaşık 2.4 milyon kişi kablosuz ağlar üzerinden ve 1.3 milyon kişi de mobil telefon üzerinden internet erişimine sahiptir. Ayrıca üçüncü nesil mobil telefon sisteminin de kullanıma sunulması planlanmıştır. Eğer Tayvan bu projesini zamanında gerçekleştirebilirse bölgede 3. nesil sistemi kuran ilklerden biri olacaktır.

Enerji: Tayvan, enerji ihtiyacı açısından neredeyse tamamen ithalata bağımlıdır. En önemli enerji kaynakları 2004 yılındaki verilerle ham petrol (toplam enerji kaynakları ithalatının %50'si), kömür (yaklaşık %30) ve sıvılaştırılmış doğal gaz (%10 civarında) enerjidir. Doğal gazın önemi ise artmaktadır. Hidroelektrik, toplam enerji kullanımına katılan tek önemli yurtiçi kaynaktır. Ülkede bu enerji kaynaklarını kullanan toplam 31 adet termal güç santrali bulunmaktadır. Tayvan'da bulunan 3 nükleer reaktörün enerji kaynağı da ithalata bağımlıdır.

Elektrik enerjisinin neredeyse tamamı, hükümete ait olan "Taiwan Power" tarafından üretilir. Ancak hükümet, elektrik üretimi üzerindeki tekeli sona erdirmek üzere çalışmalar yapmaktadır. Amaç, tesis edilmiş elektrik enerji kapasitesini yükseltmek ve Taiwan Power'ı 2006'da özelleştirmektir. 1996'da kabul edilen bir plana göre 1997 ve 2004 yılları arasında 11 özel şirkete enerji santrali kurma izni verilmiştir. Önümüzdeki 2-3 yıl içinde 4 veya daha fazla yeni özel sektör enerji santrali gelmesi beklenmektedir.

Ekonomide Liberalizasyon Çalışmaları

Küçük ve orta ölçekli işletmelerin başarılı olmasını sağlayacak koşulları yaratmak üzere Tayvan hükümeti, politikalarını özellikle 3 konu üzerinde yoğunlaştırmıştır. Bunlar; yeni işletmelerin kurulmasını teşvik etmek, altyapıyı geliştirmek ve bebek endüstrileri korumaktır. Bu yönde ilk önemli adım, yatırımları teşvik amacıyla, yeni kurulan firmalara vergi indirimini sağlanması olmuştur. İhracatı arttırmak için de hükümet, 1960'lı yılların ortasında Kaohsiung'da dünyanın, ilk ihracat serbest bölgesini (export processing zone) açmıştır. Yine aynı amaçlarla, 1970 ve 1980'li yıllarda yoğun altyapı yatırımları yapılmıştır.

1990 yılında hükümet, Tayvan'ı çok uluslu faaliyetler için bir "Asya-Pasifik Bölgesel Harekatlar Merkezi" (Asia-Pacific Regional Operations Center-APROC) haline getirmeyi planladığını açıklamıştır. Başlangıç itibarıyla APROC, Tayvan'ı imalat, telekomünikasyon, hava ve deniz taşımacılığı, finansal hizmetler ve medya alanlarında bölgesel bir merkez haline getirmeyi amaçlamıştır. Ancak bu plan çok eleştirilmiş ve 1997 yılının ikinci çeyreğinde hükümet, öncelikle ülkenin imalat ve telekom alanlarında sahip olduğu çekiciliğinin artırılması konusunda yoğunlaşılacağını açıklamak durumunda kalmıştır.

Tayvan hükümeti, geleneksel olarak çokuluslu yabancı şirketlerin Tayvan'daki doğrudan yatırımları üzerinde sıkı kontrol uygulamış ve ancak stratejik açıdan yararlı olan ve yüksek teknoloji transferi vaadeden şirketleri teşvik etmiştir. Bu korumacı eğilim, enerji gibi bazı sektörlerde sürmekle beraber, bazı telekom sektörlerine yabancı yatırımcıların girişi 1996 yılı ortalarından bu yana kolaylaştırılmıştır.

Tayvan'ı ekonomik liberalizasyonunu hızlandırması yönünde zorlayan önemli bir neden de, ülkenin Dünya Ticaret Örgütü'ne (DTÖ) yapmış olduğu üyelik başvurusudur. DTÖ'ye üye olmak için gerekli koşulları karşılamak üzere bazı sektörlerde giriş serbestleştirilmiştir. 1994 yılından bu yana, yabancı portföy yatırımcıları için ülke piyasasına giriş çok kolaylaşmış ve 1997 yılının Mart ayında da emlak sektörü yabancılara açılmıştır. 1999'da yabancı yatırımcıların Tayvan'daki azami ortaklık payları oranı %50'ye çıkarılmış, DTÖ'ye girişten sonra bu sınırlamanın da kalkacağı belirtilmiştir. 2002 yılı Ocak ayında Tayvan'ın DTÖ üyeliğine kabul edilmesi neticesinde ekonominin dış rekabete açılması hızlandırılmıştır.

Aralık 1996 tarihinde gerçekleştirilen "Ulusal Kalkınma Konferansı" sonunda, özelleştirilmeye hız verilmesi ve 2002 yılına kadar devletin elinde bulunan önemli şirketlerin satılması kararlaştırılmıştır. Ancak patlak veren Asya Krizi'nin ardından, Merkez Bankası, Tayvan'ın mali liberalizasyon çalışmalarının yavaşlatılacağını açıklamıştır. Buna rağmen 1989-1999 yılları arasında özelleştirmeden 382 milyar NT\$ (12,3 milyar US\$) gelir sağlanmıştır. Devletin elindeki üç büyük girişim (Chunghwa Telecom, China Petroleum ve Taiwan Power) özellikle özelleştirmenin lokomotifidir. En büyük devlet kuruluşu olan Chunghwa Telecom'un 2000 yılında %16'lık bölümünün satışı planlanmış ama yalnızca %4'lük bir pay satılabilmektedir.

Dış Ticaret

Günümüzde Tayvan dünyanın en büyük 20 ekonomisi arasındadır. Dünya Ticaret Örgütü verilerine göre Tayvan, 2004 yılı itibarıyla mal ihracatında yaklaşık 182,4 milyar ABD\$ ve dünya ihracatının %2'si ile 15. sıradadır. 168,4 milyar ABD\$ mal ithalatı ile dünya ithalatında %1,8'lik bir paya sahiptir ve sıralamada yine 15.'dir. Ticari hizmet ihracatında ise 24. sıradadır ve 25,5 milyar ABD\$ ile dünya hizmet ihracatında %1,2'lik bir paya sahiptir. Tayvan, 29,9 milyar ABD\$ ticari hizmet ithalatı ve %1,4'lük payı ile tüm ülkeler arasında 20. sırada yer almaktadır.

Tayvan'ın Dış Ticaret Değerleri (milyar \$)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
İHRACAT	147,5	122,1	129,9	143,4	173,2	190,7
İTHALAT	133,5	102,2	105,7	118,5	157,0	172,4
HACİM	281,0	224,3	235,6	261,9	330,2	363,1
DENGE	14,0	19,9	24,2	22,9	16,2	18,3

Kaynak: EIU The Economist Intelligence Unit Taiwan Country Report August 2006

Tayvan'ın dış ticaret hacmi Asya krizinin etkilerinin görüldüğü 1998 yılı ve global ticarete daralmanın görüldüğü 2001 yılı hariç hep artma eğilimi içerisindedir. 2000 yılında dış ticaret hacminde büyük bir artış olmuş ve 281,2 milyar dolarlık bir düzeye gelinmiştir. 2001 yılındaki büyük düşüştü sonra 2002 yılından itibaren Tayvan'ın dış ticareti hacminde yine artış eğilimi ortaya çıkmıştır. 2003 yılında 2000 yılındaki zirveye yaklaşan ticaret hacmi 2004 yılında 330,2 milyar ABD \$ seviyesine ulaşmıştır. Aynı şekilde 2005 yılı sonunda dış ticaret hacmi yeni bir rekor ile 363,1 milyar ABD\$'nin üzerine çıkmıştır.

Tayvan'ın kendi doğal kaynakları sınırlı olduğu için hammadde ve ara mal talebi her geçen yıl artmaktadır. Bu malları işleyip ihraç etmeye yönelik büyüme stratejisini 1950'lerin sonundan itibaren benimsemiş olan Tayvan bunda çok başarılı olmuştur. Bu nedenle Tayvan'ın hem ithalatı hem de ihracatı her yıl genelde artma eğilimindedir. Tayvan'ın dış ticareti sürekli ve belirgin bir aralıkta fazla verme istikrarı göstermektedir. Ticaret fazlası 2001-2003 arasında yaklaşık 20-24 milyar ABD\$ aralığındayken 2004'te azalma gösteren ticaret dengesi 16,2 milyar ABD\$ seviyesine inmiştir. 2005 yılı sonu değeri 18,3 milyar ABD\$ olarak gerçekleşmiştir.

Tayvan'ın uyguladığı ihracat ağırlıklı ticaret politikası çok başarılı olmuştur. 1980 ve 1997 yılları arasında ihracat hacmi yılda ortalama %9 büyümüştür. 1998'de ihracat hacmi düşmüştür ama bu yapısal değil dönemsel faktörlere bağlı olmuştur (bölgesel talepteki bir düşüş). Sonuçta bölgesel talep büyümesi güçlenmeye başlayınca 1999'dan itibaren Tayvan'ın ihracatının hızla artmaya başlaması sürpriz olmamıştır. 2001 yılında ise Tayvan'ın ihracatında yine düşme meydana gelmiştir. Bunun sebebi ise ABD'ye olan ihracatının, ABD ekonomisinin durgunluğa girmesinden dolayı düşmesi yatmaktadır. Özellikle son yıllarda bilişim teknolojisi ürünlerinde ABD pazarına büyük miktarlarda ihracat yapan Tayvan, ABD'deki bu sektördeki daralma neticesinde sıkıntıya girmiştir. Gelecekte ise bu pazarı ucuz işgücünün olduğu Çin'e kaptırma endişesini taşımaktadır. 2002 yılından itibaren yüksek oranlı ihracat artışını yakalayan Tayvan 2005 yılında 190 milyar dolardan fazla ihracat gerçekleştirmiştir.

Temel Mal Gruplarıyla İhracat (2005 milyar ABD\$)

Makinalar ve elektrikli aletler	90,7
Temel metaller ve metal ürünleri	20,3
Plastik ve kauçuk ürünleri	14,6
Tekstil ve konfeksiyon	11,8
Araçlar, uçaklar ve gemiler	7,2

Kaynak: EIU The Economist Intelligence Unit Taiwan Country Report August 2006

Tayvan mal ihracatının itici gücü, imalat sanayii olup, sanayi ürünleri ihracatı toplam ihracatın yaklaşık %98.6'sını oluşturmaktadır. Toplam ihracatın içinde ağır sanayi ürünleri %73, diğer sanayi ürünleri ise %25,3 yer kaplamaktadır. İhracattaki en büyük kategoriler, elektronik ürünler (2002 yılında %19,8), bilişim teknolojisi ve haberleşme ürünleri (%12,3), temel metaller (%9,6) ve tekstildir (%9,3).

Tayvan'ın ithalat büyümesi de son yıllarda çok hızlı olmuştur. 1980-1997 yılları arasında ortalama %10,9 büyümüştür. 1998 yılında %7'lik bir daralma olmuştur. Asya krizinden kaynaklanan bu durum bir sonraki sene atlatılmış ve 1999'da 1997 düzeyine gelmiştir. 2000 yılında da o ana kadarki en büyük rakama ulaşılmıştır (133,5 milyar \$). 2001 yılında ise ihracat azalmasından dolayı ithalatta da bir azalma meydana gelmiştir. Son yıllarda ise yine artış eğilimindedir ve 2005 yılında 170 milyar dolar sınırı geçilmiştir. Tayvan ithalatının büyümesi kimseyi şaşırtmamalıdır çünkü doğal kaynakları oldukça sınırlı olan ülkenin büyük oranlarda ihracat yapabilmeleri için firmalarının büyük miktarlarda hammadde ve ara malları ithal etmeleri gerekir.

Temel Mal Gruplarıyla İthalat (2005, milyar ABD\$)

Makinalar ve elektrikli aletler	68,1
Mineraller	29,9
Kimyasallar	19,5
Temel metaller ve metal ürünleri	18,7
Ölçme aletleri ve saatler	11,3

Kaynak: EIU The Economist Intelligence Unit Taiwan Country Report August 2006

Elektronik ürünler Tayvan'ın ithalatında en önemli üründür. Tayvan kimyasalların da büyük bir ithalatçısıdır. Kimyasalları plastiklerde ve sentetik tekstil endüstrilerinde girdi olarak kullanmak için ithal ederler. Ham petrolde de Tayvan tamamen dışa bağımlıdır. Diğer önemli ithal kalemleri ise makinalar ve temel metallerdir.

Tayvan'ın İthalatında İlk 25 Ürün (milyar ABD\$)

GTİP	ÜRÜN GRUBU	2004	2005	Değişim (%)
85	Elektrikli Makina ve Cihazlar, Aksam ve Parçaları	42,1	44,9	6,8
27	Mineral Yakıtlar, Mineral Yağlar ve Müstahsalları, Mum	21,5	28,1	30,7
84	Kazan; Makina ve Cihazlar, Aletler ve Parçaları	24,2	23,2	-4,0
90	Optik, Fotoğraf, Sine., Ölçü, Kont., Ayar Cihaz, Tıbbi Alet	12,2	10,9	-10,8
72	Demir ve Çelik	9,7	9,3	-4,3
29	Organik Kimyasal Müstahsallar	7,6	8,6	12,4
39	Plastik ve Plastikten Mamul Eşya	4,6	5,2	13,5
38	Muhtelif Kimyasal Maddeler	3,7	4,1	10,6
87	Motorlu Kara Taşıt, Traktör, Bisik, Motosiklet ve Diğer	3,5	3,9	12,6
74	Bakır ve Bakırdan Eşya	3,1	3,5	13,7
76	Alimunyum ve Alimunyum Eşya	2,0	1,9	-2,1
71	İnciler, Kıymetli Taş ve Metal Mamulleri, Madeni Para	1,4	1,7	21,3
98	Tarifeye girmeyen ürünler	1,5	1,7	14,4
88	Hava Taşıtları, Uzay Araçları, Aksam ve Parçaları	1,1	1,7	49,9
70	Cam ve Cam Eşya	1,2	1,5	26,2
28	İnorganik Kimyasal Müst, Organik, İnorganik Bileşikler	1,3	1,4	6,2
48	Kağıt ve Karton; Kağıt Hamurundan Kağıt ve Karton Eşya	1,3	1,4	5,1
73	Demir veya Çelikten Eşya	1,1	1,3	18,5
30	Eczacılık Ürünleri	1,2	1,3	7,2
44	Ağaç ve Ağaçtan Mamul Eşya; Odun Kömürü	1,2	1,2	-0,6
37	Fotografik veya Sinematografik eşyalar	0,9	1,1	24,8
32	Debagat ve Boyacılıkta Kul. Hulasa, Boya, Macun, Sakızlar	1,1	1,1	-2,4
10	Hububat	1,2	1,1	-7,8
86	Demiryolu Ulaşım Araçları vb,Aksam ve Parçaları	0,4	1,0	147,9
26	Metal Cevherleri, Cüruf ve Kül	0,8	1,0	24,0
	DİĞERLERİ	18,1	19,5	8,1
	TOPLAM	149,8	162,1	8,2

Kaynak: www.trade.gov.tw

Tayvan, makina, ekipmanlar ve tüketim malları ithalinde Japonya'ya, sanayi hammaddeleri ve diğer girdilerin ithalinde ise ABD'ye bel bağlamış durumdadır. Bu iki ülke 2005 yılında Tayvan ithalatının yaklaşık %37'sini karşılamışlardır. Diğer önemli yatırım malı ithal ettikleri ülkeler son yıllarda önemi artmış olan Çin'in yanısıra Güney Kore ve Almanya dır. Malezya ve Avustralya da Tayvan'a diğer önemli hammadde sağlayan ülkelerdir.

Tayvan'ın Ticaret Yaptığı Ülkeler (2005)

İHRACAT		İTHALAT	
Ülke	% Payı	Ülke	% Payı
Çin	21,6	Japonya	25,3
Hong Kong	16,2	ABD	11,6
ABD	15,1	Çin	11,0
Japonya	7,6	Güney Kore	7,3

Kaynak: EIU The Economist Intelligence Unit Taiwan Country Report August 2006

2005 yılında Çin, Tayvan'ın en büyük ihrac pazarı olmayı sürdürmüştür. Tayvan'ın ithalatında ise Japonya'nın ¼ oranında bir payı vardır. Bölge ülkelerinin yaşadığı mali krizin etkileri geçtikten sonra Tayvan'ın başta Malezya, Tayland, Singapur, Endonezya ve Filipinler olmak üzere Güneydoğu Asya Ülkeleri Birliği (Association of South-East Asian Nations/ASEAN) üyesi ülkeler ile ticaretinde artış gözlenmiştir.

Son birkaç yılda Çin, Tayvan ihracatında birinci ülke konumuna gelmiş olup ihracatın 1/5'i bu ülkeye gerçekleştirilmektedir. Resmi ticaret istatistiklerinde Hong Kong ikinci sırada görünmektedir fakat Hong Kong Çin'e dolaylı ihracatta bir aktarma noktası konumundadır. Tayvan Maliye Bakanlığı, ülkenin Hong Kong'a yaptığı ihracatın %60'ının, nihai olarak Çin'e gittiğinin tahmin edildiğini açıklamıştır. Buna karşılık Tayvan Çin'den, geleneksel ilaç ve kürk gibi yerel ürünler, tekstil ürünleri ve başta ayakkabı olmak üzere bazı yarı mamul mallar ithal etmektedir. 1997 yılının ilk yarısında, Çin ve Tayvan arasındaki katı sınırlamalar gevşemiştir.

Bölgesel Entegrasyonlara Üyelik ve Dış Ticaretin Geliştirilmesi (TAITRA)

Tayvan herhangi bir serbest ticaret anlaşmasına taraf olmamakla birlikte Dünya Ticaret Örgütü'ne üyelik doğrultusunda yaptığı çalışmaların neticesini almış ve 2002 yılında DTÖ'ye üye olmuştur. Bundan başka olarak Tayvan, Asya Pasifik Ekonomik İşbirliği (APEC) teşkilatının ve Ekonomik Entegrasyon İçin Merkezi Amerika Bankası'nın bir üyesidir.

TAITRA: 1970 yılında, Tayvan dış ticaretinin geliştirilmesi amacıyla kurulan TAITRA (Taiwan External Trade Development Council), hükümet ile sanayi ve ticaret birlikleri tarafından desteklenen ve kar amacı gütmeyen bir kuruluştur. Tayvan üretici ve işletmelerine uluslararası rekabet güçlerini artırma ve dış pazarlarda karşılaşılan güçlükleri aşma konusunda destek sağlayan TAITRA'nın 44 tane yurtdışı ofisi bulunmaktadır. TAITRA'nın yurtdışı ofisleri, karşılıklı ticari ilişkilerin geliştirmek, firma ve işletmelere temaslarında yardımcı olmak, ticari bilgi toplamak, pazar araştırması yapmak, satın almak ve ticari heyetler düzenlemek gibi hizmetler yürütmektedir.

Türkiye ile Ticaret

İkili Ticaret (Milyon Dolar)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
İhracat	69,0	67,5	230,0	130,2	162,5	77,6	80,0
İthalat	562,8	316,3	522,0	752,7	1206,4	1530,3	1649,2
Hacim	631,8	383,8	752,0	882,9	1368,9	1607,9	1729,2
Denge	-493,8	-248,8	-291,6	-622,5	-1043,9	-1452,7	-1569,2

DTM/EBİM

Türkiye ile Tayvan arasındaki ikili ticaret hacminde 1997 yılına kadar bir yükselme eğilimi görülmüştür ve ticaret hacmi 560 milyon dolara kadar gelmiştir. Ancak 1998 ve 1999 yıllarında bu eğilim tersine dönmüş ve 406 milyon dolara kadar gerilemiştir. 2000 yılında bir önceki yıla göre %55'den fazla bir artış ile yaklaşık 632 milyon dolarlık ticaret olmuştur. 2001 yılında Türkiye'nin ithalatındaki daralma nedeniyle ikili ticaret hacminde %39'luk bir düşüş olmuş ve yaklaşık 384 milyon dolar düzeyinde bir ticaret olmuştur. 2002 yılında ise hem ihracatta hem de ithalatta meydana gelen artış ile birlikte Tayvan ile ticaretimizde o zamana kadarki en yüksek rakama ulaşılmıştır. Ancak, Tayvan ile ticaretimizin dengesi, son yıllarda sürekli Türkiye aleyhinde gelişmiştir. 2001 yılından itibaren ithalatımızda meydana gelen sürekli artışlar nedeniyle ticaret dengesi gittikçe bozulmuştur. 2001 yılında 316 milyon dolar olan ithalatımız 2005 yılında 1,5 milyar doları geçerek 2001 yılına göre yaklaşık 5 kat artış göstermiştir. 2006 yılında hem hacim olarak en yüksek noktaya ulaşılmış hem de Tayvan'a şimdiye kadarki en büyük ticaret açığı verilmiştir.

Tayvan'a İhracatımızda Başlıca Ürünler (1000 ABD\$)

GTİP	ÜRÜN ADI	2004	2005	2006
540219	NAYLON/DİĞER POLİAMİDDEN İPLİK (DİKİŞ HARİÇ) YÜKSEK MUKAVEMETLİ, TOPTAN	9.999	14.644	14.168
252890	TABİİ DİĞER BORATLAR VB. KONSANTRELERİ	8.194	11.933	11.470
740400	BAKIR HURDA VE DÖKÜNTÜLER	114	999	6.268
251511	MERMER VE TRAVERTEN (HAM/KABACA YONTULMUŞ)	5.013	4.543	5.703
290243	P; KSİLEN	0	0	5.159
320290	DEBAGATTE KULLANILAN ANORGANİK MADDELER MÜSTAHAZARLAR	1.902	4.459	3.543
251512	MERMER VE TRAVERTEN (BLOK, KALIN DİLİMLER ŞEKLİNDE KESİLMİŞ)	534	690	2.134
291737	DİMETİL TEREFTALAT	0	0	1.788
240110	TÜTÜN (SAPLI, DAMARLI)	77	322	1.702
680291	MERMER, TRAVERTEN VE SU MERMERİ (İŞLENMİŞ/YONTULMAMIŞ)	356	375	1.226
853120	GÖSTERGE TABLOLARI-SIVI KRİSTAL, DİYOT TERTİBATLI	56	527	1.178
610910	TİŞÖRT, FANİLA, ATLET VS. GİYİM EŞYASI; PAMUKTAN (ÖRME)	454	405	1.136
281000	BOR OKSİTLERİ; BORİK ASİTLER	666	486	838
281910	KROM TRİOKSİT	707	612	796
251520	EKOSİN VE YONTULMAYA/İNŞAATA ELVERİŞLİ DİĞER KİREÇLİ TAŞLAR	1.140	67	762

550620	POLİESTERDEN LİF VE DÖKÜNTÜLER	541	264	597
293911	HAŞHAŞ SAPI KONSANTRESİ; KODEİN, MORFİN, EROİN, HİDROKODON VB. İLE TUZLARI	0	188	564
850152	ÇOK FAZLI ALTARNATİF AKIM (AC) MOTORLARI; 750W<GÜÇ<75KW	823	934	542
284019	DİĞER DİSODYUM TETRABORAT	427	283	516
760120	İŞLENMEMİŞ ALUMİNYUM ALAŞIMLARI	393	67	503
391590	DİĞER PLASTİKLERDEN DÖKÜNTÜ KALINTI VE HURDALAR	0	67	500
520100	PAMUK (KARDESİZ, TARANMAMIŞ)	0	0	451
760200	ALUMİNYUM DÖKÜNTÜ VE HURDALARI	181	1.169	443
691090	SERAMİKTEN MUSLUK TAŞI, LAVABO VE AYAKLARI, KÜVET, BİDE, PİSUAR VB; DİĞER	286	337	418
847130	PORTATİF NÜMERİK OTOMATİK BİLGİ İŞLEM MAKİNELERİ; AĞIRLIK<10 KG.	24	53	347
080222	FINDIK (KABUKSUZ)	356	512	324
701328	CAMDAN AYAKLI BARDAK (DİĞERLERİNDEN)	335	243	320
252910	FELDİSPAT	224	249	317
540761	DİĞER DOKUNMUŞ MEN (TEKSTÜRİZE EDİLMEMİŞ POLİESTER=>%85)	385	283	301
551120	DİĞER İPLİK-DİĞER, SENTETİK DEVAMSIZ LİF<%85, PERAKENDE	330	233	296
851762	SES, GÖRÜNTÜ/DİĞER BİLGİLERİ ALMAYA, ÇEVİRMEYE, VERMEYE/YENİDEN OLUŞTURMAK İÇİN M	43	98	276
844399	BASKI MAKİNALARININ DİĞER MADDELERDEN AKSAM, PARÇASI	165	276	274
400921	HORTUM; VULKANİZE KAUKUKTAN; (METAL TAKVİYELİ) DONANIMSIZ	240	333	268
581092	SENTETİK-SUNİ LİFDEN İŞLEMELER	54	127	247
300310	PENİSİLANK ASİT BÜNYELİ PENİSİLİN./TÜREV, STREPTOMİSİN (DOZLANDIRILMAMIŞ)	0	0	244
250810	BENTONİT	237	197	242
271019	DİĞER YAĞLAR VE MÜSTAHZARLAR	123	94	238
293219	YAPISINDA BAŞKA BİR HALKAYA YAPIŞMAMIŞ BİR FURAN HALKASI; DİĞER	355	203	234
401110	OTOMOBİL DIŞ LASTİĞİ; YENİ	503	434	232
410411	SİĞİR VE AT CİNSİ HAYVANLARIN DABAKLANMIŞ, YAŞ, SIRÇALI, PARÇALANMAMIŞ, YARMA DER	99	142	224
847180	OTOMATİK BİLGİ İŞLEM MAKİNELERİNİN DİĞER BİRİMLERİ	152	115	221
400690	DİĞER VULKANİZE EDİLMEMİŞ KAUKUKTAN ÇUBUK, BORU, PROFİL VB EŞYA	0	0	203
200860	KİRAZ (VİŞNE DAHİL) KONSERVELERİ	0	0	203

DTM/EBİM

Tayvan'a ihracatımıza baktığımız zaman genel olarak hammadde ve ara malların çok yer kapladığını görülmektedir. Son yıllarda Tayvan'a ihracatımızda en önemli ürün olan demir

çelik ürünleri kararlı bir eğilim içinde olmayıp 2002 yılında 190,8 milyon ABD \$ ile en üst değere ulaşmakla birlikte 2003 yılında büyük düşüş yaşanmış ve 86,5 milyon ABD\$'ına gerilemiş ve 2004 yılında 106,5 milyon ABD\$ ile belirli miktarda toparlanma meydana gelmiştir. Ancak 2005 yılında bu ürün grubunda ihracatımız çok büyük bir azalma göstererek 11 milyon ABD\$ düzeyine kadar gerilemiştir. 2006 yılında ise demir çelik ürünlerinde kaydadeğer bir ihracat olmamıştır. İhraç ürünlerimizde gerekli çeşitliliğin sağlanamadığı ve katma değeri yüksek malların ihracatımızda ön planda olmadığı görülmektedir.

Tayvan'dan İthalatımızda Başlıca Ürünler (1000 ABD \$)

GTİP	ÜRÜN ADI	2004	2005	2006
853120	GÖSTERGE TABLOLARI-SIVI KRİSTAL, DİYOT TERTİBATLI	172.348	376.060	418.062
844399	BASKI MAKİNALARININ DİĞER MADDELERDEN AKSAM, PARÇASI	50.793	73.432	82.287
845710	METAL İŞLEME MERKEZLERİ	50.953	62.224	69.599
854231	ELEKTRONİK ENTEGRE DEVRELER; İŞLEMCİ VE KONTROLÖR	73.998	98.984	68.832
845811	SAYISAL KONTROLLÜ OLAN YATAY TORNA TEZGAHLARI-METAL İŞLEYEN	42.781	51.283	56.429
721934	PASLANMAZ ÇELİK YASSI MAMUL (0, 5MM=<KALIN<1MM SOĞUK HADDELI)	1.677	7.187	44.155
852340	OPTİK MESNETLER	29.634	32.849	30.602
550410	SUNİ DEVAMSIZ (İŞLEM GÖRMEMİŞ) (VİSKOZ İPEĞİNDEN)	11.049	13.210	27.435
390311	POLİSTİREN; GENLEŞEBİLEN (İLK ŞEKİLDE)	6.335	11.536	23.793
847130	PORTATİF NÜMERİK OTOMATİK BİLGİ İŞLEM MAKİNELERİ; AĞIRLIK<10 KG.	50.448	43.188	23.402
390410	POLİVİNİL KLORÜR (BAŞKA MADDEYLE KARIŞTIRILMAMIŞ) (PVC) (İLK ŞEKİLDE)	1.227	4.443	21.885
851712	HÜCRESEL AĞLAR İÇİN VEYA DİĞER KABLOSUZ AĞLAR İÇİN TELEFONLAR	42.706	26.805	21.439
400219	DİĞER ŞEKLİDE [STİREN-BUDATİEN KAUÇUK (SBR); KARBOKSİLENMİŞ STİREN-BUDATİEN KAUÇU	11.240	13.687	17.036
730640	PASLANMAZ ÇELİKTEN ENİNE KESİTİ YUVARLAK, DİKİŞLİ TÜP, BORULAR	6.433	9.369	15.528
320416	REAKTİF BOYALAR VE ESASI BU BOYALAR OLAN MÜSTAHZARLAR	17.627	15.354	15.298
847180	OTOMATİK BİLGİ İŞLEM MAKİNELERİNİN DİĞER BİRİMLERİ	20.913	18.947	12.651
853400	BASKI DEVRELER	7.737	9.474	12.431
901390	TELESKOPIK DÜRBÜN, PERİSKOP DİĞER TERTİBATIN AKSAMI-PARÇALARI	23	2	11.044
852351	YARI İLETKEN MESNETLER, KATI HAL KALICI DEPOLAMA AYGITLAR	15	38	10.019
850440	STATİK KONVERTÖRLER	10.652	8.674	9.348
847160	GİRİŞ/ÇIKIŞ BİRİMLERİ	6.121	9.809	9.159
950691	KÜLTÜR; FİZİK, JİMNASTİK/ATLETİZM EŞYA VE MALZEMESİ	10.095	12.177	8.737

721935	PASLANMAZ ÇELİK YASSI MAMUL (KALIN<0,5MM, SOĞUK HADDELI)	868	3.718	8.616
851762	SES, GÖRÜNTÜ/DİĞER BİLGİLERİ ALMAYA, ÇEVİRMEYE, VERMEYE/YENİDEN OLUŞTURMAK İÇİN M	10.694	14.696	8.259
540247	DİĞERLERİ, POLİESTERDEN (DİKİŞ HARIÇ); TOPTAN, TEK KAT, 1M<50 TUR	1.871	4.777	7.975
252310	ÇİMENTO; KLİNKER	0	0	7.952
871120	MOTOSİKLET; İÇTEN YANMALI PİSTONLU (50CM3<SİLİNDİR HACMİ<250CM3)	4.550	10.519	7.865
540245	DİĞERLERİ, NAYLONDAN/DİĞER POLİAMİDDEN (DİKİŞ HARIÇ); TOPTAN, TEK KAT, 1M<50 TUR	4.959	9.306	7.589
854233	YÜKSELTEÇLER	5.540	4.067	7.464
847710	KAUÇUK/PLASTİK ENJEKSİYON MAKİNALARI	16.762	12.089	7.420
842121	SUYUN FİLTRE EDİLMESİ/ARITILMASINA MAHSUS CİHAZLAR	955	4.196	6.646
847780	KAUÇUK/PLASTİK EŞYA İMALİ İÇİN DİĞER MAKİNE-CİHAZLAR	4.042	8.257	6.631
390330	AKRİLONİTRİL-BUTADİEN-STİREN (ABS) KOPOLİMERLERİ (İLK ŞEKİLDE)	4.425	4.054	6.265
847720	KAUÇUK/PLASTİK İÇİN EKSTRÜZYON MAKİNELERİ	1.847	2.124	6.056
870840	KARA TAŞITLARI İÇİN VİTES KUTULARI VE AKSAM, PARÇALARI	3.904	6.058	6.042
390319	POLİSİTİRAN; GENLEŞEMEYENLERİ (İLK ŞEKİLDE)	12.421	7.319	6.012
852869	PROJEKTÖR; DİĞERLERİ	2.651	5.759	5.834
392043	VİNİLKORÜR POLİMERLERİNDEN LEVHA, ŞERİTLER, PLAKA;AĞIRLIK;%6'DAN FAZLA PLASTİFY	5.533	7.065	5.806
741021	RAFİNE EDİLMİŞ BAKIRDAN İNCE YAPRAK VE ŞERİTLER; MESNETLİ	3.599	5.134	5.739
852580	TELEVİZYON KAMERALARI, DİJİTAL KAMERALAR, GÖRÜNTÜ KAYDEDİCİ KAYDEDİCİ KAMERALAR	7.506	6.291	5.700
845891	SAYISAL KONTROLLÜ DİĞER TORNA TEZGAHLARI	4.806	4.851	5.622
851220	DİĞER AYDINLATMA/GÖZLE GÖRÜLEBİLEN İŞARET CİHAZLARI	4.025	4.956	5.503
401110	OTOMOBİL DIŞ LASTİĞİ; YENİ	3.682	4.504	5.501
847170	BELLEK BİRİMLERİ	6.225	7.876	5.064

Kaynak: DTM/EBİM

Türkiye'nin Tayvan'dan ithal ettiği mallarda ise çeşitlilik de göze çarpmaktadır. 2005 yılında on sekiz fasılda ithalatımız 5 milyon ABD\$ düzeyini aşmıştır. 2001 yılındaki daralmadan sonra 2002 yılında ithalatımız yeniden 500 milyon ABD\$'ının üzerine çıkmış, fakat artış daha da ivme kazanmış, 2003, 2004 ve 2005 yıllarında sırasıyla 750 milyon ABD\$, 1,2 milyar ABD \$ ve 1,5 milyar ABD\$ sınırları aşılmıştır. 2006 yılı ithalatımız ise 1,65 milyar dolara ulaşmıştır.

Anlaşma ve Protokoller

Türkiye Cumhuriyeti, Çin Halk Cumhuriyetini, Çin'in tek temsilcisi olarak tanıdığı ve bunun sonucunda, Tayvan ile herhangi bir diplomatik ilişki devam ettirilmediği için, Tayvan ile Türkiye arasında bir anlaşma veya protokol yoktur. Bununla birlikte, iki ülke arasında resmi bir ilişki olmaması, ticari, ekonomik ve kültürel ilişkilere girmeye engel teşkil etmemiştir.

İki ülke özel sektör kuruluşları arasındaki ticari, ekonomik ve kültürel ilişkilerin geliştirilmesi amacıyla, Ankara'da bir "Taipei Kültür Ofisi" ve Taipei'de bir "Türk Ticaret Ofisi" faaliyet göstermektedir. Dışişleri Bakanlığı kanalıyla 1993 yılında Taipei'de açılan "Türk Ekonomik Misyonu", Çin Halk Cumhuriyeti'nin tepkisi nedeniyle isim değiştirilerek "Türk Ticaret Ofisi" adını almıştır. Bu ofisin amacı, iki ülke arasındaki ticari ve ekonomik ilişkilerin geliştirilmesinin yanı sıra, Tayvan'ın döviz fonlarının Türkiye'de ortak yatırımlara dönüştürülmesine yardımcı olmaktır.

Türkiye ile Tayvan arasında karşılıklı ticari ve ekonomik ilişkilerin geliştirilmesi ve somut işbirliği alanlarının tespiti amacıyla 14 Aralık 1993 tarihinde Taipei'de, Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) ile Çin Ulusal Sanayi ve Ticaret Odası (Chinese National Association of Industry and Commerce) arasında "Türk-Tayvan İş Konseyi" kurulmuştur.

Türkiye ile Avrupa Birliği arasındaki Gümrük Birliği uyarınca, tekstil ve konfeksiyon ithalatında uygulanacak kota ve gözetim önlemleri dahilinde Tayvan, tekstil ve konfeksiyon ürünlerinde ikili kontrol sistemi çerçevesinde kota uygulanacak ülkeler listesinde yer almaktadır. İki ülke yetkilileri tarafından yapılan görüşmelerde alınan kararlar sonucunda, Tayvan'ın çift taraflı kontrol sistemi çerçevesinde miktar kısıtlamasına tabi olduğu onaylanmıştır.

Pazar ile İlgili Bilgiler

Ulaşım

Ülkeye ulaşım ve kargo taşımacılığında en çok kullanılan havaalanları Chiang Kai-shek ve Kaohsiung uluslararası havaalanlarıdır. Bunun yanı sıra, çok sayıda yerel havaalanı, Tayvan'ın büyük şehirleri ve çevre adalara ulaşım sağlamaktadır. Denizyolu ile ulaşım ise, Keelung, Taichung, Kaohsiung, Suao ve Haulien limanları kullanılır. Şehir içi ulaşımında kullanılan taksilerde taksimetre vardır. Ülkenin başlıca şehirleri, oldukça geniş otobüs hizmet ağına sahiptir. Yine ülkede yaklaşık 1 000 km uzunluğunda demiryolu ağı vardır.

Bankacılık Sistemi

Tayvan mali piyasaları, özellikle yabancı kuruluşlar için pek çok kısıtlamanın sürmesine rağmen, 1980'li yılların sonlarından bu yana aşamalı olarak serbestleşmiştir. 1989 yılında, bankacılık kanunu gözden geçirilmiş ve faiz oranları üzerindeki kısıtlamalar kaldırılmıştır. 1990 yılında ise piyasaya yeni bankalar girmiştir. Yapılan düzenlemelerle artık Tayvan'da yabancı bankalar birden fazla, yerli bankalar da yılda 5 adet şube açabilmektedir. Ülkede 41 adet yabancı banka faaliyet göstermektedir.

Merkez bankası "The Central Bank of China" olan Tayvan'da, 1988 yılında 16 olan yerli banka sayısı 2000-01 döneminde 53'e çıkmıştır. En büyük iki özel bankası "International Commercial Bank of China" ve "Overseas Chinese Commercial Banking Corporation" bankalarıdır. Hükümet pek çok önemli bankanın hisselerinin çoğunluğunu elinde bulundurmaktadır. 1998 yılında First Commercial Bank, Hua Nan Bank ve Changwa Commercial Bank isimli bankalar özelleştirilmiştir. 1999 yılında hükümet, artık yeni kamu bankası kurulmayacağını ve ellerindeki İhracat-İthalat Bankası (Export-Import Bank) haricindeki tüm bankaları 2002'ye kadar özelleştireceğini ilan etmiştir. Buna rağmen devletin hala birçok bankada hissesi bulunmaktadır.

Vergi Oranları

Tayvan'da yabancı şirketleri etkileyebilecek 2 tür gelir vergisi vardır. Bunlardan birincisi, kar amacı taşıyan işletmelerin yıllık net karı üzerinden alınan gelir vergisidir (kurumlar vergisi). Bu verginin azami oranı %25'tir. İkincisi ise, Tayvan'da bulunan gerçek kişilerin kazançları üzerinden alınan kişisel gelir vergisidir. Buna göre, bir vergi yılı içinde Tayvan'da 183 günden daha az bir süre bulunanlar, yerleşik sayılmayıp %25 ile %35 arasında değişen bir oranda vergilendirilmektedir. Ülkede 183 gün veya daha uzun sürelerle bulunanlar ise, yerleşik sayılmakta ve %6'dan en fazla %40'a kadar değişen oranlarda vergiye tabi olmaktadır.

Belirli yerli ürünler ve ithal malları, ad valorem olarak %8 ile %60 arasında değişen ticari mal vergisine tabidir. Yakın zamanda, çimento, petrol ve doğal gaz ürünleri üzerine spesifik tabanlı vergi oranları konulmasına karar verilmiştir. KDV oranı ise, satış miktarının %5'i oranındadır.

Gümrük Tarifeleri ve Değerleri

Tayvan, 1 Ocak 2002 tarihi itibarıyla Dünya Ticaret Örgütü'ne (DTÖ) girmiştir. Tayvan, ithalata konu olan malları, "kontrole tabi" ve "izin verilebilir" kalemler olarak sınıflandırmaktadır. Ekonomideki genel liberalizasyon sürecine bağlı olarak, hükümet, ithalat üzerindeki kısıtlamaları gevşetmiş ve ithalatı yasaklanmış veya kontrole tabi olan

mal sayısını azaltmıştır. Aynı zamanda, serbestçe ithal edilebilen mal sayısı arttırılmıştır. Bazı ithal yasağı olan malların da gümrük tarifeleri belirlenerek ithalatı serbest bırakılmıştır.

İthalat ürünlerinin gümrük değerlemesi DTÖ normlarına uygun hale getirilmektedir. Tayvanlı yetkili makamlar bu konuda çalışmalar yapmaktadırlar. İthal edilen malların gümrük vergisi, malların türüne göre ad valorem veya spesifik olarak belirlenmektedir. Eğer herhangi bir nedenle kesin değerler belirlenemiyorsa, ithalatın yapıldığı limandaki toptan piyasa fiyatları kullanılır. Ülkeye deniz yoluyla ithal edilen malların bildirilen değeri üzerinden %0,3 oranında "Liman İnşa Ücreti" alınmakta iken 1 Ocak 2002 tarihinden itibaren bu kaldırılmış ve yerine "Liman Hizmetleri Ücreti" adında yeni bir sistem uygulamaya konmuştur (Liman Hizmetleri Ücreti sağlanan hizmetin bedelinin karşılanması prensibine göre toplanmaktadır; Liman İnşa Ücreti ithal edilen malın değeri üzerinden alınmakta idi.). Mallar ülkeye deniz yoluyla girmiyorsa, bu ücret ödenmez. Ayrıca %5 KDV ödemek gerekir. Tayvan, genellikle KDV'yi ithalat belgesi üzerindeki fatura fiyatı üzerinden uygulamaktadır. Fakat gümrük görevlileri eğer faturadaki değeri çok düşük bulurlarsa, aynı veya benzer ürünün yakın zamanlardaki Tayvan'a girişindeki değişim değerini baz alabilirler. Eğer ithal edilen ürün, 7 ticari mal kategorisinden birine giriyorsa, ad valorem olarak %2 ile %60 arasında değişen bir ürün vergisi ödemek gerekmektedir. Bu vergi ithal edilen malın CIF değeri ve gümrük vergisi ödenmiş değeri üzerinden uygulanır. 7 ürün kategorisi içinde lastik tekerlekler, çimento, içecekler, petrol ve doğal gaz, elektrik aletleri, düz camlar ve otomotiv ürünleri vardır. Bazı malların ürün vergileri şöyledir: Binek otomobilleri %25-60, motosikletler %17, kamyonlar, otobüsler ve diğer araçlar %15, tekerlekler %10-15, alkolsüz içecekler %8-15, renkli televizyonlar %13, video ve audio gereçleri %10-13, buzdolapları %13, diğer aletler %10-20, ayna camı %10.

Tayvan hükümeti, tarifeleri OECD tarafından düzenlenen standartlarla uyumlaştırma yönünde önemli adımlar atmış ve 1985 yılından bu yana ithalat gümrük tarifeleri çeşitli kereler yeniden ayarlanmıştır. Dünya Ticaret Örgütü'ne girmesi neticesinde, Tayvan'ın daha pek çok tarım ve sanayi ürünü ile tüketim malları üzerindeki tarife hadlerini düşürmesi planlanmaktadır.

Tayvan'ın DTÖ'ye Giriş Taahhütleri:

Tarım ve sanayi ürünleri: Tayvan, Dünya Ticaret Örgütü'ne (DTÖ) girdiği tarih olan 1 Ocak 2002'de 4500 ürün üzerindeki gümrük tarife oranlarını düşürmüştür. Tayvan'ın ortalama nominal tarife oranı DTÖ'ye giriş öncesi düzey olan %8,2'den 2002 yılında %7,1'e düşmüştür ve 2007 yılına kadar da %5,5'e düşecektir. DTÖ'ye giriş öncesi ortalama %19,33 olan tarım ürünleri tarifeleri 2003 yılında %13,63'e düşmüştür ve 2006 yılına kadar ortalama %13 olması planlanmaktadır.

Sıfıra sıfır programı: DTÖ'nün Uruguay Raundundaki sıfıra sıfır programı çerçevesinde Tayvan seçilen sektörlerdeki gümrük tarife oranlarını sıfıra düşürmeyi kabul etmiştir. Bunun sonucunda, DTÖ'ye girişi takiben, önceden belirlenmiş yıllık indirim takviminde bulunan belirli ürünlerdeki tarifeler sıfıra indirilecektir. Bu durumdan etkilenecek mallar, likörler, eczacılık ürünleri, tıbbi gereçler, inşaat malzemeleri, çelik ve biradır.

Bilişim Teknolojisi Anlaşması: Tayvan Mart 1997'de imzalanan Bilişim Teknolojisi Anlaşması'na (Information Technology Agreement, ITA) taraftır. Bu anlaşmaya göre bilim teknolojisi, telekomünikasyon, elektronik ve yarı iletkenler ile ilgili gereçler ve ürünlerin çok büyük çoğunluğundaki tarifeler 2000 yılında sıfıra indirilmiştir. Kalan diğer az miktardaki ürünlerdeki tarifeler de 2002 yılında indirilmiştir.

Tarife Dışı Engeller

Armonize Sisteme dayanan cari Tayvan tarife sistemi içinde 10626 çeşit resmi ithalat ürün kategorisinden Aralık 2004 itibarıyla yaklaşık %95'i için hiçbir izin gerektirmemektedir. Yaklaşık 550 ürün kategorisi için Taipei Dış Ticaret Kurulu'ndan (Taipei's Board of Foreign Trade) ithalat izni almak gerekir. İçlerinde mühimmat ve bazı tarım ürünlerinin bulunduğu 60 civarında çeşit ürün kategorisinin ithalatı sınırlandırılmıştır. Bu ürünler ancak özel durumlarda ithal edilebilir; dolayısıyla etkili bir şekilde yasaklanmıştır. Lisans gerektiren bazı ürünler için ithalatçının önceden belli kurumlardan izin alması gerekebilir. Mesela tıbbi gereçler için Tayvan Sağlık Dairesi (Department of Health), bazı gübreler için Dış Ticaret Kurulu (Board of Foreign Trade) ya da Tarım ve Ormancılık Bölge Dairesi (Provincial Department of Agriculture and Forestry) ve hurda ve atık bakır, alüminyum, kurşun ve çinko için Çevre Koruma Dairesi'nden (Department of Environmental Protection) izin almak gerekir. Bu ilave onay ve belge talepleri ithalattaki idari sıkıntılara ek olarak ilgili yerel otoritelerle uygun bağlantıları olmayan küçük ihracatçılar için fiili olarak bir ticaret engeli oluşturmaktadır. Bunun yanı sıra, ülkeye ithalatı yasaklanmış maddeler vardır. Uyuşturucu maddeler, silah ve cephanenin ülkeye sokulması yasaktır. Pirinç, şeker, sakatat ve süt ürünleri dahil olmak üzere çok sayıda önemli tarım ürünlerinin ülkeye sokulması yasak iken Tayvan'ın DTÖ'ye girmesi neticesinde bu ürünler için gümrük tarifeleri belirlenmiş ve yasak ortadan kalkmıştır. 150cc'den yüksek motor kapasiteli motosikletlerin ülkeye ithalatındaki sınırlamalar da yumuşatılmıştır.

Genelde tarım ürünlerindeki tarifeler sanayi ürünlerine göre yüksek olma eğilimindedir. Çiftçilik ve gıda sektörü, tarım ürünlerindeki tarife indirimlerinin tersine katıdır. Bununla beraber Tayvan, Dünya Ticaret Örgütü'ne girişten önce yapması gereken tarife indirimlerini 1998 yılında yapmaya başlamıştır. 2002 yılında DTÖ'ye giren Tayvan kademeli olarak tarifelerini DTÖ normlarına indirmeye devam etmektedir. DTÖ'ye girdikten sonra Tayvan ithali yasak olan tavuk eti, süt, yer fıstığı, küçük kırmızı fasulye, tavuk sakatları, sarımsak soğanı, bazı meyve ve sebzeler, pirinç ve pirinç ürünleri gibi ürünler için tarife oranları belirlemiştir.

Tarife Dışı Engellerin Kaldırılması

Tarım Sektörü: Tayvan 18 çeşit tarım ürünündeki alan sınırlamasını kaldırmıştır. Önceden ithalat sınırlaması olan 22 tarım ve deniz ürününe tarife oranı kotası uygulanmıştır. Tayvan gıda güvenliği ve karantina standartları için bilimsel kuralları ve uluslararası standartları uygulamayı gönüllü olarak üstlenmiştir.

Sanayi Sektörü: Tayvan binek otomobilleri ithalindeki alan sınırlamasını kaldırmış ve tarife oranı kotası uygulamasına geçmiştir. Yerli otomobil üretimini yönlendiren yerli istekler, ihracat sübvansiyonları gibi ortadan kaldırılmıştır.

Hizmetlerin Liberalizasyonu: Tayvan içlerinde ticari hizmetler, haberleşme, dağıtım, eğitim, finansal hizmetler, sağlık ve sosyal hizmetler ve taşımanın bulunduğu 11 çeşit hizmet sektöründe liberalizasyonu taahhüt etmiştir.

Tütün ve alkollü ürünler: Tayvan, tütün ve alkollü ürün üretimi ve satışındaki tekeli kaldırmış ve yerine piyasa sistemini kurmuştur. İthal edilen tütün ve alkollü ürünler şimdi gümrük vergisine, tütün ve alkol vergisine ve iş vergisine tabidir.

Tayvan'a İhracat Yaparken Gerekli olan Belgeler

İhracatçının ya da yerel acentasının ithalat lisansı almak için başvurusunda proforma fatura getirmesi gerekir. Proforma fatura çıkartırken aşağıdaki bazı hususlar belirtilmelidir:

- Malların tam tarifi(marka ismini içeren)
- Kolileme metodu
- Miktar
- Birim fiyatı, toplam maliyet, navlun, sigorta ve diğer talimatlar
- Gemiye yükleme şekli, yüklemenin tarihi ve limanı, hedef liman
- Ödeme şartları
- Öneri geçerliliği
- Akreditif lehdarının adı ve adresi
- İthalatçı tarafından özel olarak istenen diğer detaylar

Ek olarak, iskonto edilmemiş ve eğer varsa komisyonu içeren fiyatları, proforma faturanın teyit etmesi gereklidir.

Bütün vakalarda, ticari faturanın 4 orjinal kopyası, konşimentonun 3 orjinal kopyası ve koli listesinin 2 orjinal kopyası gereklidir. Bazı durumlarda Sigorta Sertifikası, Menşe Şehadetnamesi, Bedelsiz Satış Sertifikası ve Kalite Kontrol Verileri gerekebilir. Tarım ürünleri, bitki ve hayvanların ülkeye girişinde ise, ihracatçı ülkede düzenlenmiş karantina veya muayene sertifikaları istenebilir.

Ödeme Şekilleri

Tayvan'da ithalat ödeme sürecinde en önemli sistem akreditiftir. Tayvan ithalatçılarının büyük çoğunluğu 180 güne kadar geçerli akreditif kullanırlar. Çoğunlukla akreditif kullanılmasına rağmen diğer birkaç ödeme metodu da kullanılır. Bunlardan bazıları şunlardır: Vesaik mukabili ödeme, Vesaik mukabili kabul, Konsinye, Taksitli ödeme ve açık hesaptır.

İhracat sübvansiyonları

Bir kısım mallarda uygulanan ihracat sübvansiyonu niteliğindeki tedbirler, 1991 yılında Çin hükümetine paralel olarak Tayvan'da da kaldırılmıştır. Halen Tayvan'da ihracata herhangi bir sübvansiyon uygulanmamaktadır.

Standartlar

Tayvan Ekonomi Bakanlığı'na bağlı "Ulusal Standartlar Ölçme ve Muayene Bürosu" (National Bureau of Standards, Metrology and Inspection, BSMI) ithal ürünlerde bulunması gereken standartları belirlemiş ve "Çin Ulusal Standartları" (Chinese National Standards, CNS) adı altında yayınlamıştır. Çin ulusal standartları, ISO ve IEC (International Electrotechnical Commission) gibi uluslararası standartlara uygunluk gösterir. Ticari Mal Muayene ve Karantina Bürosu (The Bureau of Commodity Inspection and Quarantine, BCIQ), Tayvan kanunlarına göre gerekli incelemeleri yapmaya yetkili olan kurumdur. Malların muayene edilme yöntemleri genellikle uluslararası standartlara uygun olmakla birlikte, sanayi mallarının etkinlik ve kapasitelerinin belirlenmesi amacıyla, gümrükten geçiş izni alınmadan önce teste tabi tutulmaları gereklidir. Bu kontrol prosedürlerinin yavaş ve etkinlikten uzak olması sebebiyle, gümrüklerde gecikmeler yaşanmaktadır. En yaygın görülen kısıtlayıcı standart ve test gereklilikleri, tarım ürünlerindedir. Tayvan'ın, uluslararası uygulamalarla uyumlu bir "kabul edilebilir pestisit düzeyi" standardı olmaması,

zaman zaman bu ürünlerin ticaretine engel teşkil etmektedir. İlaç, tıbbi aletler ve kozmetik ürünlerinin ithalat kayıt prosedürleri de karışık ve zaman alıcıdır.

Fikri ve sınai mülkiyet hakları

Tayvan'ın, geçtiğimiz yıllarda fikri ve sınai mülkiyet haklarını korumak ve bu hakların ihlali halinde çeşitli yaptırımlar uygulamak üzere atmış olduğu adımlar önemlidir. 1992 yılından bu yana, telif hakkı, patent ve marka kanunları yenilenmiştir. Ancak Tayvan, Bern veya Paris Konvansiyonu gibi herhangi bir çok taraflı fikri mülkiyet konvansiyonuna üye değildir. Tayvan'ın DTÖ'ye giriş anlaşması DTÖ'nün Fikri Mülkiyet Haklarının Ticari Görünümü Anlaşması'na uymaktadır. Bilgisayar yazılımı için koruma süresi edebi eserlere sağlanan süreye eşitlenmiştir. Ocak 1994'ten önce yayımlanan ve hala yürürlükte olan patentler şimdi, buluş patentlerinde kayda girişten itibaren 20 yıl, yeni tasarım patentlerinde kayda girişten itibaren 12 yıl koruma altındadır. Resmi görevliler taklitçiliğe karşı savaşın güçlendiğini ve sınır güvenliğinin arttırıldığını söylemektedirler.

Dağıtım Kanalları

Çoğu yabancı firma Tayvan pazarına acentalar aracılığıyla girer. Tayvan'da bir acenta ya da dağıtımçı bulmak için çeşitli yollar vardır. Taipei İthalatçı ve İhracatçılar Birliği yaklaşık 10000 üyeye sahiptir ve yabancı ihracatçılara üyeleri arasından acenta bulmak için yeterli olanakları vardır. Ayrıca birçok Sanayi Birliği üyelerinin listesini yayınlarlar. TAITRA (Tayvan Dış Ticaret Kurumu) da Tayvan firmaları hakkında sağlıklı bilgiler verebilir. İstanbul'da da TAITRA'nın bir ofisi vardır. (Bkz. Yararlı adresler)

Ürün markası fiyat politikası belirlemede önemli bir faktördür. Genellikle uluslararası markaların dağıtım düzeyindeki fiyat marjları yerel ya da bölgesel markalara göre daha düşüktür. Dağıtımçı fiyat marjı, kimin pazar fazlası sorumluluğunu üstleneceğine göre, ortalama %10 ile %30 arasında değişir. Bunun yanında büyük miktarda alışlarda fiyat kırmalar ve iskontolar sıklıkla görülür.

Tayvan'ın tüketim malları piyasasında en yaygın görülen dağıtım biçimi, malların satıcılardan dağıtımçı ve perakendecilere, oradan da tüketicilere ulaştırılmasıdır. Yabancı firmalar, özellikle de küçük ve orta ölçekli şirketler, mallarını bu dağıtımçılara satmak için, genellikle aracılardan faydalanırlar. Bununla birlikte, giyim eşyası gibi bazı tüketim mallarında, dağıtım kanalları daha karmaşıktır.

Perakende dağıtım kanalları içinde, büyük mağazalar, hipermarketler, halk satış mağazaları ve süpermarketler gibi modern perakende mağaza türleri gittikçe artan bir önem kazanırken diğer geleneksel perakende satış mağazaları, tüketici kalıpları değiştikçe önemini yitirmeye başlamıştır. 1999 yılında, tüm tüketim mallarının %18,2'si, modern perakende mağazaları aracılığıyla satılmıştır.

Geçmiş yıllarda, yeni outletlerin açılmasıyla, modern perakende satış zincirleri hızla genişlemiştir. Halk satış merkezleri ve hipermarketler, modern yöntemlere öncülük etmiş ve perakende arz kanalları üzerinde artan etkiye sahip olmuşlardır. Piyasa liderlerinin her bir perakende satış kanalına girmesi ile satışlar yoğunlaşacak, bu durum da, pazarlık gücünü yükseltecek ve piyasaya yeni ürün girişini arttıracaktır.

Tayvan'ın perakende satış kurumları, geleneksel ve modern perakendeciler olmak üzere genellikle iki ana kategoridedir. Modern perakende satış kanalları, esas olarak büyük mağazalar, hipermarketler, halk satış mağazaları ve süpermarketlerden oluşurken, geleneksel perakende satış kanalları, sadece askeri görevlilere ve hükümet çalışanlarına

satış yapan "mom-and-pop stores" ve "PX's" denilen mağazaları içerir. Ülke ithalatçıları ve distribütörleri, gıda/sebze ürünleri, giyecekler, mobilya, ev eşyaları, elektrikli aletler, kırtasiye ve oyuncak gibi yabancı tüketim mallarının dağıtımını için, modern perakende mağazalarını geniş bir biçimde kullanırlar.

Tüketici Tercihleri

Tayvan tüketicileri, kaliteli ürüne makul fiyat ödemekten yanadır. Yüksek gelir düzeyine sahip tüketiciler, lüks malları satın alabilme gücüne sahip olmakla beraber, ürünün fiyatından daha çok dünyaca tanınmış markalardan biri olmasına özen göstermektedir. Ürün uluslararası bir markaya sahip değilse, kaliteli olmasına rağmen talep edilmeyebilir. Reklam da pazarlama açısından önemli bir unsurdur. Bu bakımdan Tayvan piyasasında, diğer Güney Asya pazarlarında olduğu gibi, tüketici eğilimlerini reklam belirlemektedir.

Ambalaj ve Paketleme

Tayvan'ın etiketleme ile ilgili düzenlemelerine göre, ambalajlanmış malların açık içeriği metrik sistem birimleri ile gösterilmelidir. Ancak, metrik ve metrik dışı sistemde olmak üzere çift etiketlemeye de izin verilir. Metrik sistem dışındaki ölçü birimleri ile gösterilen ifadelerin, metrik sistemdeki karşılıkları da etikette yer almalıdır. 1995 yılında, Tayvan, gıda maddelerinin Çince etiketleri ile ilgili mevzuatı, perakende olarak satılan tüm gıda maddelerini içine alacak şekilde kapsamını genişleterek sıkılaştırmış, ve etiketlerin gümrük kontrolünden önce ürünler üzerine yerleştirilmesini zorunlu kılmıştır. Bu etikette, üretici veya ithalatçının isim ve adresi, üretim ve son kullanma tarihi ile ürünün içindekiler hakkında bilgi bulunması gereklidir. Tayvan'ın yeni Tüketiciyi Koruma Kanunu gereği, ithal edilen tüm malların üzerinde açık ve anlaşılır bir biçimde Çince talimat ve bilgiler yer almalıdır.

Pazar Araştırması ve Reklam

Adaya ihracat yapmayı düşünen yabancı şirketler, Tayvan'daki çok sayıda pazar araştırma kuruluşlarından yararlanabilirler. Bir kısmı yabancı şirketlerin şubesi olan bu kuruluşlar, ürün, tüketici ve kredi konularında her tür araştırmayı yapmaktadır. Çok gelişmiş teknolojiler kullanan bu şirketler, pazarlama olanakları geliştirme ve ortaya çıkabilecek sorunlara çözüm bulma konularında uzmanlaşmıştır.

Ülkeye ihracat yapan ve reklam ve benzeri konularda yardıma ihtiyacı olan yabancı şirketlerin, adada bulunan çok sayıda yerli veya uluslararası reklam acentalarına başvurabilmeleri mümkündür. Ürün ve tüketici araştırması, medya ayarlamaları ve reklam kampanyaları da dahil olmak üzere çok çeşitli hizmetler sunan bu acentaların pek çoğu, ABD ve Japon acentaları ile işbirliği içinde bulunmaktadır.

Fuar ve Sergiler

İki ülke arasında ticaretin gelişmesi için firmalarımızın Tayvan'daki fuar ve sergilere katılması önemlidir. 2007 yılında Tayvan'da düzenlenecek olan fuarların bazıları aşağıdadır.

2007 Yılında Tayvan'da Düzenlanacak Fuarlar:

TIBE - Taipei International Book Exhibition	30Jan-04Feb2007 Taipei
TIFS - Taipei International Furniture Show	3Mar-07Mar2007 Taipei
TIMTOS - Taipei International Machine Tools Show	12Mar-17Mar2007 Taipei
TAIPEI CYCLE - Taipei International Cycle Show	24Mar-27Mar2007 Taipei
AutoTronics Taipei - Taipei International Automobile Electronics Show	2Apr-05Apr2007 Taipei
AMPA - Taipei International Auto / Motorcycles Parts and Accessories Show	2Apr-05Apr2007 Taipei
TaiSPO - Taipei International Sporting Goods Show	9Apr-12Apr2007 Taipei
TIBS - Taipei International Bakery Show	19Apr-22Apr2007 Taipei
Giftionery Taipei - Taipei International Gift and Stationery Spring Show	21Apr-24Apr2007 Taipei
Digitronics Taipei - Taipei International Digital Electronics Show	21Apr-24Apr2007 Taipei
SenCARE - Taiwan International Senior and Health Care Show	4May-07May2007 Taipei
MOTORCYCLE TAIWAN - Taiwan International Motorcycle Industry Show	18May-20May2007 Taipei
Cosmetic Medicine Fair	24May-27May2007 Taipei
Taipei Money Expo & Forum	24May-27May2007 Taipei
Taipei New Car Show	24May-27May2007 Taipei
COMPUTEX TAIPEI - Taipei International Information Technology Show	5Jun-09Jun2007 Taipei
LED Lighting Taiwan - Exposition	13Jun-16Jun2007 Taipei
OPTO Taiwan - International Optoelectronics Exposition	13Jun-16Jun2007 Taipei
OptoCom Taiwan - International Fiber Communication and Broadband Exposition	13Jun-16Jun2007 Taipei
OPTICS TAIWAN - The International Precision Optics Exposition	13Jun-16Jun2007 Taipei
FOOD TAIPEI - Taipei International Food Show	21Jun-24Jun2007 Taipei
FOODTECH TAIPEI - Taipei International Food Machinery and Technology Show	21Jun-24Jun2007 Taipei
TAIPEI PACK - Taipei International Packaging Industry Show	21Jun-24Jun2007 Taipei
CHEM - Taipei International CHEM Fair	27Jun-30Jun2007 Taipei
FPD Expo Taiwan - International Flat Panel Display Exposition	4Jul-06Jul2007 Taipei
LEISURE TAIWAN - Taiwan Sports, Recreation and Leisure Show	19Jul-22Jul2007 Taipei
AquaPets Taipei - Taipei International Aquarium and Pets Exhibition	20Jul-23Jul2007 Taipei
EnPEC - Taipei International Environment Protection and Energy Show	26Jul-29Jul2007 Taipei
Taipei Telecom - Taipei International Telecommunications and Networking Show	26Jul-29Jul2007 Taipei
TAIWANWATER - Water Industry Fair	26Jul-29Jul2007 Taipei
Bio Taiwan - Taiwan International Biotech Fair	26Jul-29Jul2007 Taipei
TICA - Taipei Computer Applications Show (Domestic Market Show)	2Aug-06Aug2007 Taipei
TADTE - Taipei Aerospace and Defense Technology Exhibition	16Aug-19Aug2007 Taipei
MET - Taipei International Automation Industry Exhibition	23Aug-26Aug2007 Taipei
CARtronics Taipei - Car Manufacture Automation Machinery Expo	23Aug-26Aug2007 Taipei
TAIMOLD - Taipei International Mold and Die Industry Fair	23Aug-26Aug2007 Taipei
Taipei International Automation Industry Exhibition	23Aug-26Aug2007 Taipei
LOGISTICS Taiwan - Taiwan International Logistics, Transport and Material Handling Exhibition	23Aug-26Aug2007 Taipei
Taiwan International Apparel Machinery Exhibition	23Aug-26Aug2007 Taipei
Taiwan International AUTO-ID Exhibition	23Aug-26Aug2007 Taipei

SEMICON Taiwan - Semiconductor Equipment and Materials Exhibition	12Sep-14Sep2007 Taipei
INST - Taipei International Invention Show & Technomart	27Sep-30Sep2007 Taipei
SMT - Taipei International SMT / PCB / SEMIDUC / FPD Manufacturing Equipment and Materials Exhibition	3Oct-05Oct2007 Taipei
TPCA Show - Taiwan PCB Exhibition and EA EXPO	3Oct-05Oct2007 Taipei
TAITRONICS AUTUMN - Taipei International Electronics Autumn Show	9Oct-13Oct2007 Taipei
Taiwan International RFID Applications Show	9Oct-13Oct2007 Taipei
Photovoltaic Forum & Exhibition Taiwan - Taiwan International Photovoltaic Forum and Exhibition	11Oct-12Oct2007 Taipei
THDIY - Taipei International Hardware and DIY Show	18Oct-20Oct2007 Taipei
Giftionery Taipei - Taipei International Gift and Stationery Autumn Show	18Oct-20Oct2007 Taipei
TITAS - Taipei Innovative Textile Application Show	24Oct-26Oct2007 Taipei
BMF - Taipei International Building Materials, Furniture and Lighting Exhibition	29Oct-01Nov2007 Taipei
MEDIPHAR TAIPEI - Taipei International Show on Medical Equipment, Pharmaceuticals and Bio-Technology	8Nov-11Nov2007 Taipei
Taipei TFCOM - Taipei International TV, Film and Digital Contents Exhibition	22Nov-25Nov2007 Taipei
Health Expo - Taipei Health Expo	23Nov-26Nov2007 Taipei
Taiwan Best Food - Taiwan International Best Food Products, Equipment, Chain and Franchise Fair	23Nov-26Nov2007 Taipei

Kaynak: www.expodatabase.com

İşadamlarının Pazarda Dikkat Etmesi Gereken Hususlar

Çalışma Saatleri

Bankalar: Hafta içi 09:00-15:30, Hafta sonu kapalı

Bürolar: Hafta içi 08:30/09:00-17:30

Hafta sonu 08:30/09:00-12:00 (Birçok özel firma hafta sonlarında kapalıdır)

Fabrikalar: Pazartesi-Cumartesi 08:00-12:00 / 13:00-17:00

Resmi daireler: Hafta içi 08: 30-12:00 & 13:30-17:00, Hafta sonu kapalı

Resmi Tatiller

Tatil	2006	2007
Yeni Yıl	*01.01	*01.01
Yeni Tıl Tatili	*02.01-03.01	*02.01-03.01
Çin Yeni Yılı	*29.01-31.01	*18.02-20.02
Gençlik Günü	*29.03	*29.03
Qing Ming Festivali	*05.04	*05.04
Tuen Nq Festivali (Dragon Boat)	*31.05	*19.06
Bank Holiday	*01.07	*01.07
Güz Ortası Festivali	*07.10	*26.09
Confucius'un Doğum Günü	*28.09	*28.09
Ulusal Gün	*10.10	*10.10
Taiwan Retrocession Day	*25.10	*25.10
Başkan Chiang Kai-Shek'in Doğum Günü	*31.10	*31.10
Dr. Sun Yat-sen'in Doğum Günü	*12.11	*12.11
Anayasa Günü	*25.12	*25.12

* Günler Gün/Ay formatındadır.

Kaynak: <http://www.eventsworldwide.com/c-Taiwan.htm>

Ayrıca:

- 1 Ocak-Çin Cumhuriyeti (Tayvan) Kuruluş Günü
- 28 Şubat-Barış Günü
- 5 Nisan-Tomb-Sweeping Day (Mezar Süpürme Günü)
- 1 Mayıs-İşçi Bayramı (Özel sektördeki birçok firma ve fabrikalar kapalıdır.)

Saat Farkı

Tayvan, GMT'nin (Greenwich Mean Time) 8 saat, Türkiye saatinin ise 6 saat ilerisindedir.

İklim

Ülkede sub-tropikal iklim hüküm sürer. Başkent Taipei'de, en sıcak ay Temmuz (24-33°C), en soğuk ay ise Şubat'tır (12-18°C). Ülke, her mevsim yağışlıdır. Bu nedenle, ülkede bulunanlar mutlaka şemsiye ve yağmurluk bulundurmalıdır. Yağışlar yaz aylarında yoğunluk kazanır. En yağışlı ay, Ağustos ayıdır. Nem oranı çok yüksektir. Mayıs ve Ekim ayları arasında sıcaklık artar.

Vize Uygulaması

Vize muafiyeti uygulanan ülkelerin dışında her ülke vatandaşı, Tayvan'a girebilmek için geçerli bir Çin Cumhuriyeti vizesi almak zorundadır. Ülkeye geliş sebebi ve kalış süresine göre bu vizeler, turist vizesi ve oturma izni olarak verilebilir. Turist vizesi, ülkeye turizm, eğitim, iş veya benzer yasal sebeplerle girmek isteyen yabancılar için düzenlenir. 60 günlük bir süre için hazırlanan vizeler yine her biri 60 günü aşmamak üzere iki kez yerel polis merkezlerinde uzatılabilir. 14 veya 30 gün ile sınırlandırılmış turist vizelerinin süreleri ise uzatılmaz. Turist vizesi almak için yaklaşık 1000 Yeni Tayvan Doları ücret ödenir. Ülkede çalışma, araştırma yapma, eğitim, yatırım yapma ve benzer yasal sebeplerle 6 aydan daha uzun sürelerle kalmak isteyen yabancılar ise oturma izni almalıdır. Oturma izni almak için ise 1800 NT\$ ödenir.

Turist Bilgi Hattı

Tayvan'da yabancı turistlere her konuda yardımcı olacak bir bilgi hattı kurulmuştur. Bu hat sayesinde, ulaşım olanakları, oteller ve kültürel aktiviteler hakkında bilgi alınabileceği gibi acil durumlar, kayıp eşya ve dil sorunları ile ilgili yardım talep edilebilir. Bilgi hattı, haftanın her günü saat 08:00 – 19:00 arasında hizmet vermektedir. Bu hattın personeli, çok iyi derecede İngilizce konuşmaktadır. Ayrıca diğer dillerde de bilgi almak mümkündür. (Tel: 7173737)

Diğer Yararlı Bilgiler

Yabancılar, Tayvan'a 5000 \$'a (40 000 NT\$) kadar nakit para sokabilmekle birlikte bunun ülkeye girerken gümrüğe beyan edilmesi gerekmektedir. Dövizler, havaalanlarında veya yetkili büfelerde bozdurulabilir. Uluslararası kabul gören kredi kartları pek çok yerde geçerlidir.

Ülkede iş görüşmeleri yapılırken kartvizit değişimi yapılması bir gelenektir. Bu nedenle işadamlarının İngilizce ve Çince yazılı kartvizit taşımaları gerekmektedir. Ülkede en çok konuşulan yabancı dil İngilizce'dir.

Hediyeler karşılıklı ilişkileri geliştirmede önemlidir. Eğer ülkemizi anlatan, temsil eden bir hediye verilirse taraflar arasında yakınlaşmayı sağlayabilir. Fakat asla saat, mendil, şemsiye veya beyaz çiçekler (özellikle krizantem) verilmemelidir çünkü bunlar geleneksel olarak gözyaşı ve ölümü temsil ederler. Bunun yanında bıçak gibi keskin aletler de hediye edilmemelidir çünkü ilişkiyi, bağlantıyı kesmek anlamına gelir.

Değerlendirme

1950'lerin sonundan itibaren ihracata dayalı büyüme stratejisini benimsemiş olan Tayvan bu stratejide çok başarılı olmuştur. Asya kaplanları olarak bilinen Uzakdoğu ülkeleri arasında Japonya ve Güney Kore'nin ardından en başarılı ülke görünümündedir. Bu başarılı strateji sayesinde hep dış ticaret fazlası veren ülke giderek zenginleşmiştir.

Doğal kaynakları görece olarak sınırlı olan Tayvan hammadde ve ara mal ithal ederek mamul satma olarak nitelenen re-eksport stratejisinde uzmanlaşmıştır. Bundan dolayı hem ithalatı hem de ihracatı büyük rakamlara ulaşmıştır. 2005 yılında ihracat 190,7 milyar dolar, ithalat ise 172,4 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Dolayısıyla ülke, hammadde ve ara mallar için büyük bir pazardır. Birkaç yıl öncesine kadar Tayvan'ın dış ticaretinde ABD ve Japonya en önemli ülkeler olmakla birlikte son yıllarda Çin bu iki ülkeyi geçmeye başlamıştır. Bu üç ülke ekonomilerindeki gelişmeler doğrudan Tayvan'ın dış ticaretini etkilemektedir.

2005 yılında kişi başına düşen milli gelir 14379 ABD\$ olmuştur. Halkın zenginleşmesi ve refah artışı nedeniyle iç talepte de büyük artışlar olmuştur. Neticede ülke tüketim malı ihracatında cazip bir pazar haline gelmiştir. Ülkede Türk Ticaret Ofisi tarafından yapılan araştırmalar sonucunda, kiraz, kayısı, üzüm, incir, portakal, limon, ayçiçek ve zeytin yağı, fındık, ceviz, deniz ürünleri, meyve suları ve taze sebze gibi çeşitli tarım ürünleri, sıhhi tesisat, kristal, cam, seramik, hediyelik eşya, markalı tekstil ürünleri, deri konfeksiyon, kimyasal maddeler, bulaşık makinesi, oto yedek parçası ve aksesuarları, halı ve şarap gibi çeşitli sanayi ürünleri ile orman ürünlerinde ihracat potansiyelimizin olduğu tespit edilmiştir.

Tayvan'a ihracatımızda, demir-çelik ürünleri önemli yer tutmaktadır. 2000 yılından itibaren büyük artış gösteren demir-çelik ürünleri ihracatımız 2002 yılında yaklaşık 190 milyon dolarla tepe noktasına ulaşmıştır. Tayvan hükümetinin ülke altyapısını güçlendirme amaçlı uzun vadeli projeler uygulamaya koyması bunun sebeplerinden birisidir. Ayrıca belki daha önemlisi Tayvan'da 1999 Eylül'ünde büyük can ve mal kaybına yol açan şiddetli bir deprem olmuştur. 2005 yılında ise bu ürün grubu ihracatımızda büyük bir azalma meydana gelmiş ve 11 milyon dolar seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tayvan 2002 yılı başında Dünya Ticaret Örgütü'ne girmiştir. DTÖ'ye girdiğinde Tayvan ithali yasak olan tavuk eti, süt, yer fıstığı, küçük kırmızı fasulye, tavuk sakatları, sarımsak soğanı, bazı meyve ve sebzeler, pirinç ve pirinç ürünleri gibi ürünler için tarife oranları ve kotalarını belirlemiştir. Bu tür ürünler için Tayvan iyi bir pazar olabilir.

İki ülke arasındaki mesafenin fazlalığı, ticaretin gelişmesi önünde bir engel teşkil etmiş ve Türkiye ABD, Avrupa ve Orta Asya pazarlarına, Tayvan ise ABD ve Güney Asya pazarlarına yönelmiştir. Türkiye'nin bu ülke ile ticaretini geliştirmek için, ülke pazarına markalı ürünler ile girmesi ve bu ülkeye yapılan ihracatını çeşitlendirmesi gerekmektedir.

Yararlı Adresler

Turkish Trade Office

RM. 1905, 19th F, 333 Keelung Road, International Trade Building, Sec. 1 Taipei, R.O.C
Tel: 886-2-27577318, Fax: 886-2-27579432
E-Mail: turk.office@msa.hinet.net

Taipei Ekonomik ve Kùltür Misyonu Ticaret Bölümü

Reşit Galip Cad. Rabat Sok. No: 16, Gaziosmanpaşa / ANKARA
Tel: 312-436 72 55 , Faks: 312-4478465

TAITRA (Tayvan Dış Ticareti Geliştirme Konseyi)

Taiwan External Trade Development Council
3-8F, 333 Keelung Road, Sec. 1, Taipei, ROC
Tel: 886-2-27255200 , Fax: 886-2-27576653
Website: www.taitra.org.tw

TAITRA İstanbul Ofisi

Taiwan Trade Center
Eski Büyükdere Caddesi, Ayazağa Yolu, GİZ 2000 Plaza, K:8 Maslak/İstanbul
Tel: 212-290 60 42-43 , Fax: 212-290 60 44
E-Mail: istanbul@taitra.org.tw

Ministry of Economic Affairs (MOEA)

15 Fu Chou St. Taipei, R.O.C
Tel: 886-2-23212200 , Fax: 886-2-23919398
Website: www.moea.gov.tw

Ministry of Finance (MOF)

2, I-Kuo W. Rd. Taipei, R.O.C
Tel: 886-2-23228000 , Fax: 886-2-23517147
Website: www.mof.gov.tw

Board of Foreign Trade, MOEA

1 Hu Kou St. Taipei, R.O.C
Tel: 886-2-23510271 , Fax: 886-2-23517080-23513603
Website: www.moeaboft.gov.tw
E-Mail: boft@trade.gov.tw

Ministry of Transportation and Communications (MOTC)

2 Chang-sa St., Sec. 1, 100, Taipei, ROC
Tel: 886-2-2349-2900 , Fax: 886-2-2389-6009
Website: www.motc.gov.tw

Directorate General of Telecommunications, MOTC

16 Chinan Rd., Section 2, Taipei, ROC
Tel: 886-2-2343-3969 , Fax: 886-2-2343-3772
Website: www.dgt.gov.tw , Email: [window@dgt.gov.tw](mailto>window@dgt.gov.tw)

Council of Agriculture (COA), Executive Yuan

37 Nanhai Rd., Taipei, ROC
Tel: 886-2-2311-9175 , Fax: 886-2-2361-4397

Website:www.coa.gov.tw

Council for Economic Planning and Development (CEPD)
3, Paoching Rd., Taipei, Taiwan
Tel: 886-2-2316-5306 , Fax: 886-2-2370-0403
Website:www.cepd.gov.tw

Department of Health (DOH)
100 Aikuo E. Rd., Taipei, Taiwan
Tel: 886-2-2396-7166 , Fax: 886-2-2341-8994
Website: www.doh.gov.tw

Environmental Protection Administration (EPA)
41 Chunghua Rd, Sec. 1, Taipei, ROC
Tel: 888-2-23217888 , Fax: 886-2-23719759
Website:www.epa.gov.tw

Copyright Committee, MOI
3F, 5 Hsu Chou Rd. Taipei, R.O.C
Tel: 886-2-23565505 , Fax: 886-2-23976867

Directorate General of Customs, MOF
13 Ta Cheng St. Taipei, R.O.C
Tel: 886-2-25505500 , Fax: 886-2-25508111
Website:www.dgoc.gov.tw , E-Mail:customs@mail.dgoc.tw

Export Processing Zone Administration, Taipei Office
5F, 10 Heng Yang Rd. Taipei, R.O.C
Tel: 886-2-23310012 , Fax: 886-2-23314520

Investment Commission, MOEA
8F, 7 Roosevelt Rd., Sec. 1 Taipei, R.O.C
Tel: 886-2-23513151 , Fax: 886-2-23963970

National Tax Administration of Taipei, MOF
2 Chung Hwa Rd., Sec. 1 Taipei, R.O.C
Tel: 886-2-23113711 , Fax: 886-2-23755770

Bureau of Business Management
Taipei City Government
1 Shih Fu Rd. Taipei, R.O.C
Tel: 886-2-27256485 , Fax: 886-2-27596572

Bureau of Commodity Inspection&Quarantine, MOEA
4 Chi Nan Rd., Sec. 1 Taipei, R.O.C
Tel: 886-2-23431700 , Fax: 886-2-23560998

The Fair Trade Commission
12F, 2-2 Chi Nan Rd., Sec. 1 Taipei, R.O.C
Tel: 886-2-23517588 , Fax: 886-2-23974997

Tourism Bureau, MOTC
9F, 290 Chung Hsiao E. Rd., Sec. 4 Taipei, R.O.C
Tel: 886-2-23491500 , Fax: 886-2-27815326
Website:www.tboc.gov.tw

Taipei İthalatçı ve İhracatçılar Birliği
Importers&Exporters Assoc. of Taipei
350 Sung Chiang Rd. Taipei, R.O.C
Tel: 886-2-25813521 , Fax: 886-2-25423704

Kaohsiung İthalatçı ve İhracatçılar Birliği
Importers&Exporters Assoc. of Kaohsiung
4F, 472 Chung Shan 2nd Rd. Kaohsiung, R.O.C
Tel: 886-7-2411191 , Fax: 886-7-2016193
Website:www.kiea.org.tw

Çin Ulusal Sanayi Federasyonu
12F, 390 Fu Hsing S. Rd., Sec. 1, Taipei, ROC
Tel: 886-2-27033500 , Fax: 886-2-27033982
Website:www.industry.net.tw
E-Mail: cnfi@mail.cnfi.org.tw

Chinese National Assoc. of Industry&Commerce
13F, 390 Fu Hsing S. Rd., Sec. 1 Taipei, R.O.C
Tel: 886-2-27070111 , Fax: 886-2-27017601

Taiwan Steel&Iron Industries Assoc.
10F, 9 Chang An E. Rd., Sec. 1 Taipei, R.O.C
Tel: 886-2-25427900 , Fax: 886-2-25316708

The General Chamber of Commerce of The Republic of China
6F, 390 Fu Hsing s. Rd., Sec. 1 Taipei, R.O.C
Tel: 886-2-27012671 , Fax: 886-2-27555493
Website:www.tcoc.com.tw

Kaohsiung Chamber of Commerce
8 Chienkuang Road, Kaohsiung, ROC
Tel: 886-7-5318121 , Fax: 886-7-5217761

Taichung Chamber of Commerce
3rd Floor, 38 Shihfu Road, Taichung, ROC
Tel: 886-4-2223378 , Fax: 886-4-2223411

Export-Import Bank of the R.O.C
8F, 3 Nan Hai Rd. Taipei, R.O.C
Tel: 886-2-23210511 , Fax: 886-2-23940630

American Express Bank, Ltd.
3rd & 4th Fl, 214 Tunhwa N. Rd., Taipei, ROC
Tel: 886-2-27151581 , Fax: 886-2-27130263

Citibank, N.A.
52 Minsheng E. Rd., Sec. 4, Taipei, ROC
Tel: 886-2-27155931 , Fax: 886-2-27127388
Website: www.citibank.com.tw

Bank of Taiwan
120, Chungking S. Rd., Sec. 1, Taipei, ROC
Tel: 886-2-23493456 , Fax: 886-2-23315840
Website:www.bot.com.tw

International Commercial Bank of China
100 Chilin Rd., Taipei, ROC
Tel: 886-2-25633156 , Fax: 886-2-25611216
Website:www.icbc.com.tw
Email:service@icbc.com.tw

Chiao Tung Bank
91 Heng Yang Rd. Taipei, R.O.C
Tel: 886-2-23613000 , Fax: 886-2-23310398

Chung Hsing Bank
30 Shu Wei 4th Rd. Kaohsiung, R.O.C
Tel: 886-7-3386033 , Fax: 886-7-3386071

THY - Turkish Airlines
8F, 134 Chung Hsiao Rd., Sec. 4 Taipei, R.O.C
Tel: 886-2-27735422 , Fax: 886-2-27734994

Taipei Translation Center
4F-1, 206 Sung Chiang Rd. Taipei, R.O.C
Tel: 886-2-25428558 , Fax: 886-2-25432979

The World Translation Service
RM. 412, 4F, 233 Chung Hsiao E. Rd., Sec. 4 Taipei, R.O.C
Tel: 886-2-27717126 , Fax: 886-2-27522445

Commercial Times (Günlük Ekonomi Gazetesi)
6F, 49 Chunghwa Rd., Sec. 1, Taipei, ROC
Tel: 886-2-2308-7111, 2381-3199 , Fax: 886-2-2302-5737

Economic Daily News (Günlük Ekonomi Gazetesi)
8F, 557 Chunghsiao E. Rd., Sec. 4, Taipei, ROC
Tel: 886-2-2764-0855 , Fax: 886-2-2764-5344

Business Weekly (Haftalık Ekonomi Dergisi)
5F, 62 Tunhwa N. Rd., Taipei, ROC
Tel: 886-2-2773-6611 , Fax: 886-2-2711-0656

Commonwealth (Aylık Ekonomi Dergisi)
4F, 87 Sungkiang Rd., Taipei, ROC
Tel: 886-2-2507-8627 , Fax: 886-2-2507-8045

Capital Hotel
187 Chang Chun Rd. Taipei, R.O.C
Tel: 886-2-25070168 , Fax: 886-2-25074620

World Trade Hotel
210 Nanking E. Rd., Sec. 5 Taipei, R.O.C
Tel: 886-2-27658090 , Fax: 886-2-27660058

DHL Worldwide Express
82 Chien Kuo North Road, Section 2, Taipei, ROC
Tel: 886-2-25036858 , Fax: 886-2-25032781

Federal Express
9th Floor, No:61, Chung Shan North Road, Section 2, Taipei, ROC
Tel: 886-2-25369399 , Fax: 886-2-25694521

Kaynaklar

- EIU The Economist Intelligence Unit- Taiwan Country Profile 2006
- EIU The Economist Intelligence Unit- Taiwan Country Report August 2006
- Dış Ticaret Müsteşarlığı-DTM
- <http://www.taitra.org.tw>
- <http://www1.usatrade.gov>
- <http://www.wto.org>
- <http://www.tradepartners.gov.uk>
- <http://www.expodatabase.com>
- <http://www.tbroc.gov.tw>
- <http://www.trade.gov.tw>
- <http://investintaiwan.nat.gov.tw>
- <http://www.eventsworldwide.com/c-Taiwan.htm>